

Una història feta cançó,
o una cançó feta història,
que tothom ha sentit,
però que molt pocs coneixen

Un espectacle de:

TEATRE
DE
L'AURORA

EL COMTE ARNAU

DOSSIER
PEDAGÒGIC

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Introducció

El Comte Arnau és un espectacle per a tots els públics que adapta la llegenda d'aquest conegut personatge català i que ha portat a l'escena el **Teatre de l'Aurora**.

Aquest és el nostre punt de partida: el Mite,

la Llegenda, la Cançó. La tradició oral i escrita que ens transporta a un temps i a una part de la nostra història, però sobretot, ens acosta a **un mite que ha sobreviscut al pas del temps**, seguint una tradició europea reconeguda en molts indrets d'aquest continent; és a dir, **un**

mite que té allò que, en essència, el fa universal.

Una fascinant història farcida d'aventures i ensenyances, de costums, de fets històrics, de tradició i geografia.

I per què una adaptació al teatre del Comte Arnau?

Entre moltes altre raons, perquè tot i estar considerat el mite català més important, que ha aconseguit perviure al llarg dels segles, probablement és el més desconegut. Se'n coneix el nom però, en general, no es coneix la llegenda; entre d'altres causes perquè hi ha moltes llegendes del Comte Arnau i perquè n' existeixen moltes versions, històries i anècdotes. I, sobretot, perquè pensem que els infants (i els que ja no ho són tant) també desconeixen la llegenda i, a través del teatre, els volem donar l'oportunitat d'apropar-s'hi i, així, fer **la nostra petita contribució a la pervivència del mite.**

I fer-ho a través del llenguatge del teatre com a art que transmet emocions en viu i que té la capacitat de generar un gran impacte en l'espectador. I també perquè el teatre beu justament de la font de la tradició oral, d'explicar històries que s'han anat transmetent generació rere generació, i gràcies a això s'han creat llegendes com la del Comte Arnau que han arribat fins els nostres dies. Per això pensem que **el teatre és el mitjà natural per explicar aquesta història.**

A l'espectacle es combinen **diversos llenguatges teatrals** (la paraula, el gest, els títelles i les màscares) amb una **gran força visual** i on la **música**, interpretada en viu, hi té un paper molt destacat.

Sinopsi

Tres trobadors de llegendes, que recorren el país descobrint antigues històries, viatgen al Ripollès per portar-nos la llegenda del Comte Arnau. Parla aquesta història d'un tal Arnau, un cavaller de fosca armadura que, des de fa molts segles, cavalca a llocs d'un cavall en flames per la vall del riu Merdàs. Una història feta cançó, o una cançó feta història, que tothom ha sentit, però que molt pocs coneixen. De la mà dels trobadors, descobrirem com el Comte Arnau va iniciar el seu viatge cap a l'eternitat i coneixerem a Adelais, el seu gran amor, i a Hug i Ponç, dos éssers màgics dotats de misteriosos poders.

El Comte Arnau és una fascinant història plena d'aventures, amor i tradició. Un espectacle per a tots els públics sobre la llegenda més apassionant de la cultura catalana, amb música en viu i una gran força visual, que captiva a grans i petits.

Els personatges

El Comte Arnau: és un temut i poderós cavaller del Ripollès, baró de Mataplana, amo i senyor de terres i vassalls, i protagonista de la llegenda i de l'espectacle.

Hug i Ponç (les Veus de la Terra): són dos màgics i misteriosos seguidors inseparables del Comte Arnau.

Adelais: és una bonica pagesa, filla del Senyor Camp, de qui el Comte Arnau s'enamora.

Senyor Vila: és el portaveu dels vilatans que parla en nom de tots ells per defensar-los davant el Comte Arnau.

Senyor Camp: és el portaveu dels pagesos, pare de la bonica Adelais, que parla en nom dels treballadors del camp davant el Comte Arnau.

Els trobadors de llegendes: són tres personatges que es dediquen a anar a la recerca de llegendes per després poder-les explicar, com la del Comte Arnau.

Context històric

La comarca del **Ripollès** és considerada **el bressol de Catalunya**, perquè és on va néixer i començar a créixer la Catalunya actual. Va ser el Comte Guifré, dit el Pelós, de la casa comtal de Barcelona, qui entre els segles IX i X, un cop alliberat el territori dels invasors sarraïns, va dur a terme una tasca de repoblament, repartint terres als pagesos i fundant esglésies i monestirs -els de Santa Maria de Ripoll i el de Sant Joan de les Abadesses- per fonamentar la feina de reconstrucció del terrer.

A part de la història, al Ripollès hi trobem

també moltes llegendes, com la del Comte Arnau de Mataplana, molt viva encara en la memòria de la gent de les contrades de **Gombrèn i Sant Joan de les Abadesses** especialment. Si a Gombrèn se'l recorda per les seves victòries contra els musulmans, a Sant Joan de les Abadesses ho és per les relacions que va mantenir amb l'abadessa Adalais.

Les facècies d'Arnau encara ens expliquen una altra cosa: **les relacions que hi havia entre senyors i vassalls** marcades per la desigualtat i les injustícies que castigaven sempre els més febles per beneficiar els poderosos.

El mite del Comte Arnau

El primer referent que existeix del Comte Arnau és **la cançó** que es va originar als entorns de les muntanyes de Gombrèn segons uns, o a Vallfogona del Ripollès, segons uns altres.

Posteriorment, va anar prenent forma **la llegenda**, que es va estendre des d'aquestes muntanyes per gairebé totes les valls del Ripollès, especialment la de Sant Joan de les Abadesses. La llegenda va depassar les muntanyes ripolleses i s'estengué per altres indrets de l'antiga Corona d'Aragó, com ara el regne de Mallorca,

on Arnau rep el nom de Comte Mal.

Finalment es va anar forjant **el mite**: escriptors i músics del segle XIX i XX (com Joan Maragall, Jacint Verdaguer o Josep Maria de Sagarra) componen poemes i altres tipus d'escrits per tal de recordar i donar la seva visió de la figura del Comte, creant d'aquesta manera el mite, que s'estén a tot Catalunya.

Gràcies a tot això el Comte Arnau viu en la nostra memòria i ha arribat fins als nostres dies.

Activitats

1. Abans d'anar al teatre

Us proposem una sèrie de preguntes per generar una conversa amb els alumnes i les alumnes al voltant de les llegendes, el personatge del Comte Arnau i el seu context històric.

- Sabeu què és una llegenda? Quines llegendes coneixeu i de què tracten?
- Com creieu que han arribat les llegendes fins als nostres dies?
- Coneixeu el personatge o la llegenda del Comte Arnau?
- Sabeu què és un comte? L'espectacle "El Comte Arnau" passa a l'edat mitjana. Podeu explicar als alumnes el sistema social de l'edat mitjana i les relacions entre nobles i vassalls.
- La llegenda del Comte Arnau està localitzada a la comarca del Ripollès. Localitzeu la comarca en un mapa i cerqueu-hi els indrets on té lloc la llegenda: Gombrèn, Sant Joan de les Abadesses, etc.

Activitats

2. Després d'anar al teatre

2.1. Comprensió de l'espectacle

A continuació us proposem una sèrie de preguntes que us permetran valorar el grau de comprensió i atenció dels vostres alumnes. Com que les respostes a la majoria de preguntes poden ser llargues, es poden completar entre tots.

- Qui és el Comte Arnau i què vol? Com tracta el seu poble? Què passa quan coneix Adelais i què fa?
- Qui són i què fan Hug i Ponç? Què li acaben demanant al Comte Arnau?
- Per què el poble, amb el Sr. Vila i el Sr. Camp al capdavant, acaba perseguint al Comte Arnau?
- Què passa quan el Comte Arnau cau pel barranc? Què creieu que passa amb la seva ànima? I després, què passa quan es canta la cançó del Comte Arnau?
- L'espectacle utilitzar diversos llenguatges i elements teatrals. Enumereu-los (la paraula, la música, els titelles, les màscares).

2.2. Temes de debat

- Descriviu les característiques de cadascun dels personatges. Creieu que són iguals? En què es diferencien?
- Creieu que el comportament del Comte Arnau és correcte? Per què?
- Quin moment de l'espectacle és el que us ha agradat més? Expliqueu el perquè.
- La música és un element molt important a l'espectacle. Enumereu els diferents instruments que heu vist durant l'espectacle.

2.3. Activitats d'ampliació

- Cerqueu informació del Comte Arnau a Internet, com per exemple, versions de la cançó del Comte Arnau o autors catalans que han escrit poemes sobre aquest mite.
- Representeu la vostra pròpia llegenda del Comte Arnau.

El Teatre de l'Aurora: espai de creació

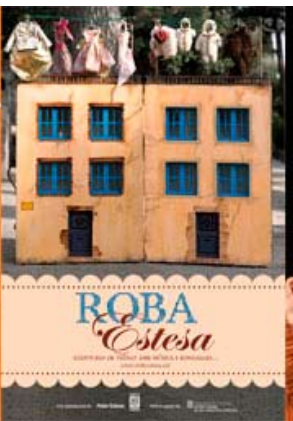
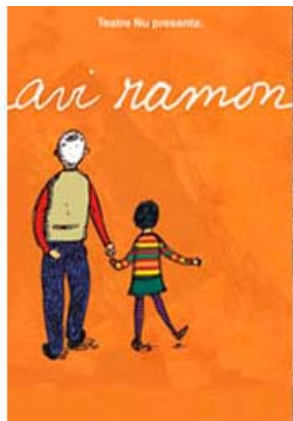
El **Teatre de l'Aurora**, gestionat per la cooperativa **Unicoop Cultural**, és un projecte col·lectiu basat en la complicitat i la cooperació. Es tracta d'una sala polivalent de petit format apta per a tot tipus de manifestacions artístiques i equipada amb els recursos humans i la infraestructura tècnica necessaris. Un espai per a les arts nascut a Igualada amb la voluntat de mostrar, en totes les seves dimensions, les representacions artístiques més variades i, especialment, aquelles que aportin facetes noves i innovadores dins l'àmbit de les arts de l'espectacle. Inaugurat oficialment el 17 de maig de 1997, el **Teatre de l'Aurora** compta amb una programació estable de teatre, música i dansa des de la tardor de 1996.

Actualment el **Teatre de l'Aurora** és membre de l'Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (ADETCA) i de la Red de Teatros Alternativos (la Coordinadora Estatal de Sales Alternatives).

A més de l'exhibició d'arts escèniques, el **Teatre de l'Aurora** es dedica a la producció d'espectacles principalment dirigits a tots els públics. El nostre compromís és contribuir a la millora del sector professional que es dedica al teatre familiar en el panorama català. Des de l'any 1999, el **Teatre de l'Aurora** ha participat en 20 produccions amb companyies professionals catalanes.

Produccions

- La Veritable Història de Catalunya* [Gralla Manufactures Teatral, 1999]
- Tarsan (una animalada a la selva)* [Gralla Gralla M.T., 2001]
- STOP* (una nova aventura dels Superagents de la Ketty) [Gralla M.T., 2005]
- Contecolors* [Cia. La Mandarina, 2006]
- Maestro non è possibile* [De Mortimers, 2006]
- OVNI* [Farrés brothers i cia., 2007]
- Cadena Privada* [Marcel Gros, 2007]
- Revetlla!!!* [deParranda, 2008]
- Una nit al museu* [Gralla Manufactures Teatral, 2008]
- Flims de penícula!* [Cia. del Govern de Catalunya, 2009]
- Roba estesa* [Cia. Roba Estesa, 2009]
- Don Juan. Memòria amarga de mi* [Cia. Pelmàneg, 2009]
- Avi Ramon* [Teatre Nu, 2009]
- La maleta de l'Agustí* [Farrés brothers i cia., 2010]
- Minuts* [Marcel Gros, 2010]
- La mà de Taaroa* [Taaroa Teatre, 2011]
- Més enllà de la foscor* [Taaroa Teatre, 2011]
- El país del pa amb tomàquet* [El príncep Totilau, 2012]
- Olor de gas* [Teatre de l'Aurora, 2013]
- El Baró dels Arbres* [Taaroa Teatre i Bufa&Sons, 2013]

Fitxa artística

Direcció: **Joan Arqué**

Dramatúrgia: **Salvador S. Sánchez**

Intèrprets: **Ireneu Tranis, Roger Julià i Pep Pascual**

Disseny i construcció escenografia: **Adrià Pinar**

Construcció titelles i màscares: **ZiPit Company**

Disseny i confecció vestuari: **Rosa Lugo**

Il·luminació: **Xavier Amat**

Tècnics so i llum: **Xavier Amat i Rafel Roca**

Assessorament moviment: **Fàtima Campos**

Assessorament manipulació: **Andreu Martínez**

Direcció de producció: **Òscar Balcells**

Producció executiva: **Montse Valentí**

Distribució: **Xavier González (Escenapart Management)**

Premsa: **Toni Cortès**

Fotografies: **Joan Guasch**

Imatge gràfica: **Jaume Enrich**

Amb la col·laboració de: **Nau Ivanow**

Amb el suport de: **Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya**

[Clica aquí per
veure el tràiler
de l'espectacle](#)

Bibliografia

Obres literàries

BARBANY, Damià.

Arnau, el mite. La llegenda catalana.
Tarragona: Arola Editors, 2008.

MARAGALL, Joan.

Obres Completes.
Barcelona: Editorial Selecta, 1961.

MARAGALL, Joan.

El Comte Arnau.
Dramatúrgia d'Hermann Bonnín.
Barcelona: Proa, 2011.

SAGARRA, Josep Maria.

Obres Completes.
Barcelona: Editorial Selecta, 1962.

Assajos

CAMPS, Josep i SOLDEVILA, Llorenç.

El comte Arnau (i el comte Mal). Tres rutes literàries.
Argentona: L'Aixernador Edicions, 1994.

ROMEU i FIGUERAS, J.

El comte Arnau. La formació d'un mite.
Col·lecció Popular Llegendes.
Sant Vicenç de Castellet: Farell, 2003.

Articles

PUMAROLA, Jaume.

La leyenda del Comte Arnau.
Revista de Girona, 1963. N. 22.

Carrer de l'Aurora, 80 (Plaça de Cal Font)
08700 IGUALADA (Barcelona)
93 805 00 75
elcomtearnau@teatreaurora.cat
<http://elcomtearnau.teatreaurora.cat>
[facebook.com/elcomtearnau](https://www.facebook.com/elcomtearnau)

Informació i distribució

Xavier Gonzàlez
Escenapart Management
688 89 39 75
xaviergonzalez@escenapart.cat
www.escenapart.cat

EL COMTE ARNAU